

Choroby zbóż - jak z nimi walczyć?

Autor: mgr inż. Agata Kaczmarek

Data: 25 marca 2018

Zboża w Polsce nadal stanowią największy udział w strukturze zasiewów, który kształtuje się na poziomie ok. 70%. Co za tym idzie, to właśnie ta grupa roślin uprawnych jest najczęściej chroniona chemicznie. Taka struktura zasiewów powoduje, że zboża niestety często są uprawiane w monokulturze. Jest to zjawisko bardzo niepożądane i szkodliwe, biorąc pod uwagę chwasty, szkodniki i choroby zbóż.

Jeżeli jednak rolnik decyduje się na uprawę zbóż w monokulturze, to musi postawić na stosowanie środków chemicznych o dobrej jakości

Monokultura sprzyja gromadzeniu się czynników chorobotwórczych, szkodników i chwastów w tych samych miejscach. Taka kompensacja agrofagów utrudnia walkę z nimi. Dlatego, aby skutecznie przeciwdziałać występowaniu np. chorób, **najlepiej jest zastosować rozwiązanie hybrydowe**, czyli prowadzić ochronę chemiczną, wspomaganą metodami niechemicznymi, takimi jak np. prawidłowa agrotechnika (płodozmian, właściwe nawożenie, niszczenie resztek poźniwnych), czy sięganie po odmiany bardziej odporne. Jeżeli jednak rolnik decyduje się na uprawę zbóż w monokulturze, to musi postawić na stosowanie środków chemicznych o dobrej jakości. Inaczej z całą pewnością będzie miał problem z chorobami grzybowymi, które u zbóż mogą wystąpić na różnych organach i w różnych fazach rozwojowych.

Jakie choroby zbóż zagrażają uprawom?

Choroby podstawy źdźbła

Ważną grupą chorób zbóż jest kompleks chorób podstawy źdźbła, zwanych też chorobami

podsuszkowymi, o których pisaliśmy w tekście [Choroby podstawy źdźbła – rozpoznawanie, prewencja i zwalczanie](#). **Porażenie zbóż przez sprawców chorób podsuszkowych powoduje obniżenie plonu o 10-30%**, a w skrajnych przypadkach nawet o połowę lub więcej. Uszkodzenie tkanek podstawy źdźbła jest przyczyną zaburzenia transportu wody i składników pokarmowych. Konsekwencją jest np. łamanie źdźbeł i wyleganie całych roślin oraz niewykształcanie ziarna.

Monokultura sprzyja gromadzeniu się czynników chorobotwórczych, szkodników i chwastów w tych samych miejscach.

Choroby grzybowe liści

U zbóż często porażeniu ulegają także liście. W tej grupie chorób wyróżniamy powszechnie występującego **mączniaka prawdziwego zbóż i traw, rdze brunatne żyta i pszenicy, rdzę jęczmienia, brunatną plamistość liści (DTR) oraz septoriozę liści**. Szkodliwość chorób występujących na liściach polega głównie na ograniczeniu powierzchni asymilacyjnej liści, przez co utrudniona jest fotosynteza. Jeżeli następują ograniczenia w tym procesie, to automatycznie następują także zaburzenia w prawidłowym wzroście i ogólnym rozwoju roślin. Sprowadza się to do jednego – mniejsze i osłabione rośliny są równoznaczne z mniejszym plonem ziarna, który chcielibyśmy uzyskać.

Choroby kłosów

Równie ważne jest ograniczenie chorób kłosów, na których może pojawić się **septorioza plew** oraz groźna z punktu widzenia wytwarzanych mykotoksyn **fuzarioza kłosów**. Nie można dopuścić, aby doszło do wystąpienia chorób na tym organie rośliny, ponieważ będzie się to przekładało bezpośrednio na wielkość oraz jakość otrzymanego plonu ziarna.

Dobór środka na choroby zbóż

Jak widać, u zbóż można mieć do czynienia z wieloma chorobami występującymi na różnych organach roślin. Dlatego ważny jest odpowiedni dobór chemicznego środka ochrony roślin. Jego **działanie powinno być kompleksowe** pod względem patogenów, przeciw którym ma działać. Dobrze byłoby, aby preparat chemiczny posiadał **rejestrację na kilka rodzajów zbóż**. Kolejnym ważnym aspektem wyboru preparatu jest jego **skład – istotne jest, by zawierał więcej niż jedną substancję czynną** i aby substancje te były z różnych grup chemicznych. Ostatni z elementów jest ważny z punktu widzenia ograniczenia uodparniania się roślin na stosowane związki chemiczne. Często połączenie różnych substancji czynnych powoduje obniżenie ryzyka powstania odpornych form patogenów.

fot. Sumi Agro Poland

Środka Yamato 303 SE można używać na następujące rośliny zbożowe: pszenicę ozimą i jary, jęczmień ozimy i jary, a także żyto.

Takie połączenie uzyskano w środku Yamato 303 SE, zawierającym **tiofanat metylu** z grupy benzimidazoli i **tetrakonazol** z grupy triazoli. Obie substancje dobrze radzą sobie w przypadku zarówno chorób podstawy źdźbła, chorób liści, jak i chorób występujących na kłosach. Rośliny zbożowe, na których można wykonać zabieg preparatem Yamato 303 SE, to pszenica ozima i jary, jęczmień ozimy i jary oraz żyto. Zatem środek ten wykazuje kompleksowe zwalczanie wszelkiego rodzaju patogenów grzybowych, może być stosowany na kilku rodzajach zbóż, a do tego jego stosowanie wpisuje się w tzw. strategię antyodpornościową, czyli obniża ryzyko pojawienia się odpornych ras grzybów. **Yamato 303 SE jest preparatem o działaniu układowym i może być stosowany zarówno prewencyjnie, jak i interwencyjnie po zauważeniu pierwszych symptomów chorób.**